

אש קודש

אם אני אני ואתה אתה – אז אני ואתה בני חורין!

כל הפרטים על משרד התעמולה בממשלת פרעה הרשע.

כשאדם פועל על פי סביבתו ועל פי דימויים כאלה ואחרים הוא בגלות הנפש, אבל בן חורין אמיתי לא סופר אף אחד! שום סטיגמה ושום תעמולה לא תעבוד עליו כי הוא לא נותן לדימוי סביבתי שלילי להשפיע עליו, זוהי חירות אמיתית!

כעת נבין היטב את אימרתו של הקוצקער רב'ה הנ"ל:

'אם אני אני כי אתה אתה, ואתה אתה כי אני אני - אז אני לא אני ואתה לא אתה!' דהיינו אם אני פועל באופן מסוים רק בגלל הסביבה אז זה לא אני באמת וכך עם תעמולה מקצועית ניתן להפוך אותי מן הקצה אל הקצה,

'אבל, אם אני אני כי אני אני, ואתה אתה כי אתה אתה - אז אני אני ואתה אתה!' היינו שאז אני מחובר למה שאני עושה ולא בקלות יוכלו להזיז אותי ממקומי, אנו מדברים על התעמולה המצרית אבל נכונים הם הדברים גם כלפי התעמולה המשתוללת היום בכל נושא ועניין כיצד משנים דעת קהל על ידי פרסומות וכן על זה הדרך, כל לב יודע מהי התעמולה הפועלת על נפשו, ואנו צריכים לצאת מכל זה לחירות הנפש האמיתית.

מעתה ניתן להוסיף ולומר:

אם אני אני ואתה אתה - אז אני ואתה בני חורין!

לכם ולא לו'

על דרך הצחות חשבתי להכניס את הרעיון בדברי בעל ההגדה 'שע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם', דהיינו שהוא פועל על פי סביבתו ולכן הוא מברר מה קורה אצל האחרים, ועל זה אומר בעל ההגדה, 'לכם ולא לו' והם הם הדברים שמי שאיכפת לו ה'לכם' - מה אחרים חושבים, ממילא זה לא לו.. וכמ"ש 'אני זה לא

מלבד הרוע של המצרים כלפינו בעצם השיעבוד, הם גם ניסו לעשות אותנו רעים!

המצרים ידעו שעם ישראל מצויין באנשים טובי לב עם מידות טובות, והם הבינו שעם כל השיעבוד הקשה הם לא יצליחו עלינו, אז ישבו פרעה וחרטומיו והחליטו להפוך את בני ישראל לרעים וכפויי טובה.

איך עושים דבר כזה? ממשלת פרעה החליטה על הקמת משרד התעמולה והוא החל בפרסום חוצות ענקי ובו הטענה שעם ישראל הם עם של כפויי טובה, הם החלו להסית נגד עם ישראל היושב בתוכם שהוא עם מסוכן וכפוי טובה, ועוד מעט תפרוץ מלחמה והם ישתפו פעולה עם האויב וימחקו את המצרים ועוד כהנה כהנה (אמנם זה קרה לפני למעלה מ 3,335 שנים, אך זה נשמע אקטואלי מתמיד...) והמצרים הבינו שאם יתמידו בקמפיין מסוג זה, חזקה על תעמולה שאינה שבה ריקם.. ומתוך המחשבה שכך חושבים עליהם בני ישראל יהפכו לכפויי טובה.

כידוע משמיה דהרבי מקוצק זי"ע שהאדם אינו מה שהוא חושב שהוא, אלא מה שהוא חושב שאחרים חושבים שהוא!

ובחזרה להגדה, זה הפשט בתירוץ 'כמו שנאמר הבה נתחכמה לו' שהמצרים פעלו בערמה ותעמולה מתוחכמת כדי להפוך אותנו לרעים וזהו שנא' 'וירעו אותנו!' זהו ווארט נפלא ביותר שממנו ניתן ללמוד עד כמה הדימוי הסביבתי חשוב וכיצד עלינו לפעול לתדמית חיובית כלפי אחרים וכלפי עצמנו ונשוב לזה בהמשך, אך ברצוני להוסיף ולחדש שמכאן נלמד מהו בן חורין אמיתי, המצרים ניסו להפוך אותנו לאנשים רעים כי היינו בגלות, כי

נמצאים אנו בעיצומם של ימי הפסח הקדושים והעליונים - זמן חרותנו.

מעל דפי גיליון זה אנו מתעסקים רבות בעניין בן חורין אמיתי, מהותו, והדרך לתואר נכסף זה, והפעם בגיליון מורחב וחגיגי ננסה להיכנס לרובד נוסף שיציג בפנינו מתכון יחודי כיצד נהפוך לבני חורין אמיתיים, בשילוב כמה פנינים שידברו לאוזני כל אחד מארבעת הבנים או לכל הפחות שלושה מתוכם.. הרי בתכל'ס בכל אחד מאיתנו יש חלק מסוים כלפי משהו מסוים של כל אחד משלושת הבנים שאינם 'רשע'...

לפני שנתחיל הנה לפניכם אימרה חריפה של הרבי מקוצק זי"ע שכדרכו נאמרת בקצרה ולא מפורשת, וכה אמר:

אם אני אני כי אתה אתה, ואתה אתה כי אני אני - אז אני לא אני ואתה לא אתה! אבל, אם אני אני כי אני אני, ואתה אתה כי אתה אתה - אז אני אני ואתה אתה!

אם לא הבנתם כלום הכל בסדר, בהמשך נרד לעומקה של אימרה זו, אך תחילה נפתח בווארט אדיר ששמעתי או קראתי לפני כשנתיים, והתנצלותי מראש על כך שאיני זוכר ממי שמעתי או קראתי כדי לתת לו את הקרדיט הראוי.

'וירעו אותנו המצרים'

כתוב בפסוק בפרשת הביכורים (דברים כו, ו) 'וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה', בהגדה של פסח נוסף אחרי פסוק זה 'כמו שנאמר הבה נתחכמה לו', כשבעל ההגדה 'כמו שנאמר', משמע שהייתה לו שאלה ועליה השיב מהפסוק הבה נתחכמה לו, מהי אם כן השאלה על 'וירעו אותנו המצרים'?

הוא הסביר שהוקשה לבעל ההגדה למה נאמר וירעו 'אותנו' לכאורה היה צריך לומר וירעו 'לנו', ועל כך השיב שאכן

אני.. אלא שלא צריך להיות רשע בשביל לנהוג כך.. כל אחד שלא יצא לחירות מגלות הנפש האמורה נמצא במצב זה. כמובן אין בדברים אלו הכחשה לכך שהאדם הוא תבנית סביבתו, אלא טיפוס כיצד להתמודד מול תעמולה שיכולה להרע לו, אך כאמור מכאן גם נלמד עד כמה הדימוי החיובי, חיוני וקובע דברים בפועל.

המסר החינוכי מתסיסת היין

כך הוא בחינוך שמדברים עליו רבות בפרט בחג זה, ויש הרבה צעירים בגילנו שחושבים שכל העניינים האלו נכונים וטובים אך לא רלוונטים כעת וכדו', אך טעות היא בידם כי מכל זה אנו יכולים ללמוד טיפוס לחינוך עצמנו, שזה חשוב לא פחות! ודווקא את זה נלמד ממצות ההגדה שכידוע נפסק בשו"ע שאם אין מי שישאל אותנו ישאל את עצמו, וכך בענייני החינוך הרבים נלמד כיצד לחנך את עצמנו, ואם כבר מדברים על ארבע כוסות שמעתי השבוע סיפור עם לימוד מתוק מהיין.

מסופר על האדמו"ר מסקווירא שליט"א שהיה ילד קטן, הוא היה מלא מרץ ולא מעט שובבות, יש כאלה שאוהבים לכנות ילדים כזה 'מופרעים', אך איש חינוך אמיתי יודע שהם נשמות גבוהות ויודע לטפח אותם כי מהם תצא תורה. אחד מתושבי העיירה לא היה איש חינוך מסוג זה.. ובא להתלונן על כך לאביו ר' יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל, הוא השיב לו בפקחותו:

'טבעו של יין שכלל שהוא תוסס בתחילתו כך הוא משתבב לאחר מכן!' אמירה מדויקת עם מסר חזק עד כמה חשובה הנקודת מבט החיובית ובמקום להסתכל על הילד כשובב ומופרע להבין שאלו אנרגיות רבות שבהמשך יהפכו לטובות עד אין קץ, וכך הוא בחינוך עצמנו שלא ניתן לשובבות שבנו ליצור לעצמנו דימוי שלילי חלילה, אלא אדרבה, מכאן נבין את הכוחות שלנו ונשאב כח להמשיך ולהשביח.

אליהו הנביא לא נכנס מהפתח!

מסופר ששנה אחת כשהרבי מקוצק זי"ע הגיע בליל הסדר ל'שפוך חמתך', ציווה לאחד מהחסידים שיפתח את הדלת. אותו חסיד ניגש כשהוא שש ושמה כי חשב לעצמו אם הרבי בחר דווקא בי לפתוח את הדלת כנראה משום שאני יזכה לראות את אליהו הנביא, הרבי מקוצק שקלט את המתרחש אמר לו:

'אליהו הנביא לא נכנס דרך הפתח! הוא נכנס דרך המוח'..

הסיפור הזה מתחבר למה שדיברנו כי 'פתח' הוא שם קוד למשהו חיצוני ו'מוח' הוא דבר פנימי, וזה מה שרצה השרף מקוצק ללמד את החסיד שאליהו הנביא מתגלה לפי העבודה הפנימית שלנו בתוך המוח, ולא לפי המעשה החיצוני של פתיחת הדלת אותו כולם עושים.

בקיצע'ר חוץ מפתיחת הדלת צריך גם לפתוח את הלב!

'פסח מצה ומרור'

השבוע שמעתי ווארט נפלא ממרן רה"י

חכם משה צדקה שליט"א:

הוא שאל מדוע אנו אומרים 'פסח מצה ומרור' והרי הסדר היה קודם מרור - השיעבוד, ואח"כ פסח - שפסח הקב"ה על בתי אבותינו ואז מצה - ביציאת מצרים?

והשיב שמכאן נלמד שצריך לעשות הכל בשמחה ובחביבות ומשום כך פותחים בפסח ומצה שהם דברי מאכל המשמחים את הלב, ורק אז מזכירים את המרור, כי אם היינו מתחילים לפי הסדר 'מרור מצה ופסח' היינו נשארים במרור ולא מגיעים לפסח ומצה..

וזהו כאמור שבכוחנו לקבוע איך ייראו הדברים ולעשות תעמולה חיובית, וכך גם אם יש מרור זה יגיע אחרי הפסח והמצה. ונסיים ברעיון קצר שעלה לי השנה בקריאת ההגדה,

השיעבוד הקשה ביותר - הלחץ!

על הפסוק 'את עמלנו ואת לחצנו' נאמר בהגדה 'את עמלנו אלו הבנים.. ואת לחצנו זו הדחק..'. ובדרך כלל הולכים מהקל אל הקשה, ויוצא שהלחץ שדחקו אותנו המצרים היה קשה אף יותר מגזירת הבנים!

יזכנו השי"ת לצאת משיעבוד התעמולה אל הגאולה, ולהיות אנחנו עצמנו בני חורין, אמן.

א פרייליכ'ן כשר'ן פסח

גוט שאבע'ט